

Leindler László (1956–1958)

Ön 1956-ban költözött be a Kollégiumba, ekkortájt alakult a Kollégium is. Milyen volt az újjáalakult Kollégium?

1956-ban harmadévesként költöztem be, amikor újjászervezték a Kollégiumot, Grasselly Gyula vezetésével. A helyünk a mostani Irinyi épület második emeletén volt. A Hősök kapujától az Irinyi udvar mostani főbejáratáig tartottunk. A szobáink három és négyágyasak voltak, volt vagy négy fiú- és egy-két lányszoba. Volt több közös helyiség, könyvtár, tanuló is. Nagyon kényelmes volt. Együtt voltunk a bölcsészekkel, ami nagyon hasznos volt. Az egyik dolgozatomhoz, emlékszem, egy franciául írt cikk fordítására volt szükségem, amiben a kollégista társaim segítettek, másképp fizetnem kellett volna érte, na meg utánajárni, vagy hivatalosan megkérni valakit. Nem nagyon emlékszem a bölcsészek nevére, csak egyére: Kaposi Marciéra. A szobatársaim Peák Pista és Durszt Bandi voltak, három matematikus lakott egy szobában. Még egy matfizes kislány volt, a Bánhidi Lenke, Pécsre került, de sajnos ő is meghalt már, szóval az első négy matematikus közül már csak én vagyok. Aztán '56 végén átkerültünk a mostani Bolyai Intézet „folytatásába”, körülbelül a Dékány Imre-féle Kolloidika Tanszék mostani helyén lehettünk, ott nagy összevisszaság volt. Éppen csak a szobák voltak, ahol laktunk. Akkor és ott rosszabb volt a helyzetünk, mint előtte a Bolyai Kollégiumban. Hogy miért kerültünk át, azt, bevallom, nem tudom pontosan, a lánykollégiumnak kellett a régi helyünk. Volt olyan nézet, hogy ilyen elitkollégiumra nincs is szükség. Valószínűleg meg is szűnt volna, ha Grasselly Gyula nem harcol érte. A mostani épületük már gyönyörű.

A Kollégium karközi jellegét mindenki annak legnagyobb előnyeként tartja számon. Hogyan képzeljük el a Kollégium 1956-os újjászervezését, elindulását?

Nagy ünnepség volt, kijött a rektor, ünnepeltek bennünket. Grasselly Gyula volt az igazgatónk, aki a háború előtt Eötvös-kollégista volt, és az ő közbenjárása révén alakult újjá a Kollégium. Olyan jó értelemben vett rámenős ember volt, aki szeretett a vezetők közelében lenni. Éltek a régi emlékei, meg mindig az munkált benne, hogy valamit létre kell hozni, meggyőzte a rektort és rajta keresztül az Egyetemi Tanácsot, hogy újra kell szervezni az Eötvöst. Aztán később megint meg akarták szüntetni, de akik itt végeztek, azok az egyetem vezető pozícióiba kerültek, és nem engedték, hogy megszüntessék a Kollégiumot. Nagyon sokat patronált bennünket személyesen is. Állítom, neki is köszönhetem, hogy most itt vagyok, és nem valami középiskolába kerültem, vagy máshová. Személyesen kapacitált bennünket, hogy írjunk pályamunkákat, mint ahogy a bölcsészek tették. De mi mondtuk, hogy csak harmadévesek vagyunk, még nem tudunk, majd talán negyedikben. És nem felejtette el, negyedév elején megint jött. És akkor minden szakhoz szervezett egy-egy patronáló tanárt. A mienk Tandori Károly lett. A korábbiak (Pukánszky Béla és Korányi Ádám) elhagyták az országot.

A patronáló tanárok nem laktak bent, hanem társadalmi munkában hetente két órát tartottak nekünk a Kollégiumon belül. Hozzá fordultam, hogy adjon témát pályamunkának. Az egyik cikke egy részét adta feladatul, amely egy orosz szerző franciául írt cikkein alapult, a polinomokról szólt. Ennek a fordításához kértem a kollégista társak segítségét. A másik részét persze oroszul írta, amit akkor még megértettem. A dolgozat olyan jól sikerült, hogy kiemelt pályadíjat kaptam, ami akkor ezer forint volt, egy tanári fizetés. Ennek a hírért Tandori elvitte a Bolyai Intézetbe, majd nem itt tudtak tartani, de egy évre elkerültem Veszprémbe, majd közben meghirdették itt az aspirantúrát, így kerültem vissza Szegedre. Szóval az Eötvösnek nagy szerepe volt abban, hogy most itt vagyok, mert ha a Bolyai Diákotthonban maradok, akkor valószínűleg csak kitűnő tanuló lettem volna, de semmi több azon túl. Ebből kiindulva aztán 1973-ban már akadémikus lettem, a legfiatalabb, hat évig.

1946-tól 1956-ig szünetelt a Kollégium. Úgy tartjuk számon, hogy Kollégiumuk 1931-óta létezik, miközben tudjuk, hogy tíz évre megszűnt, ezért kérdezem, hogy az 1956-ban újjászervezett Kollégium mennyiben felelt meg elődjének, mennyiben tekinthető a jogutódjának? Volt-e kapcsolatuk a '47 előtti diákokkal?

Nemigen, közvetlenül nem. Bár Grasselly Gyula is tag volt akkor, és személye – így utólag szemlélve – egyfajta garancia volt a nemes hagyományok méltó folytatására, de mások rendszeresen nem jelentek meg a Kollégium életében. Beszélgetésekben emlegettük őket, például Huhn Pétert, Dombi Józsefet, de nem vettek részt a patronálásban és másban sem, lényegében Grasselly Gyula végezte az egész munkát. A '60-as években szervezett kisebb informális találkozokat, amelyeken én már mint volt tag jelentem meg. Beszámoltunk az előmenetelünkről, ami motiválólá hatott az akkori tagokra. Kívülről nézve ez inkább egy új Kollégium volt. Az akkori népi demokrácia jegyei mutatkoztak rajta. A válogatásban benne volt az is, hogy ne olyanokat segítsenek, akik jó körülmények között vannak, tehát például szegediek, vagy például nem vették fel főiskolai oktatók gyermekeit sem.

Manapság kifejezetten jellemző, hogy volt tagokat igyekszünk bevonni a kollégium életébe, már csak azért is, mert nekik nem kell magyarázni, hogy miről van szó.

Hajdanán engem is felkértek ilyesmire, de annyira elfoglalt voltam dékánként és az akadémián, hogy ez már nem fért bele az életembe.

1956-ot is a Kollégiumban élte meg?

Igen. Az vezetett lényegében a Kollégium átköltözéséhez. Emlékszem, hogy jöttek a tüntetők és kiabálták, hogy gyertek velünk, gyertek velünk leszedni a vörös csillagokat. Az épületből meg – de nem hiszem, hogy a Kollégiumunkból – azt válaszolták, hogy nem tudunk kimenni, mert be van zárva az ajtó. Nagyon féltett bennünket az igazgatónk, nem akart kiengedni, nehogy bajba kerüljünk, ezért bezáratta az ajtót. A tömeg be akarta törni, ezért Gyula bácsi lehívott bennünket, hogy támasszuk meg, és akkor nekem volt egy taktikai húzásom. Mondtam Gyula

bácsinak, hogy nyissuk ki, ha nagyon akarják, kimegyünk velük és a másik kapun meg bejövünk. Akkor megnyugszanak, és a kapu sem lesz betörve. Megcsináltuk. Még Kalmárné – az Irinyi lánykollégium igazgatója – is megjegyezte, hogy milyen jó ötlet volt.

Igen, a Kollégium hivatalos történetében az áll, hogy Grasselly Gyula beköltözött egy hétre a Kollégiumba, és nem engedett ki senkit.

Még ávósok is jártak benn, fegyvert kerestek. Nem volt, legalábbis a mi szobánkban, valahol talán volt, de azt meg nem találták meg. Néhány nap múlva hazamentünk. Amikor november közepén visszajöttünk, itt már minden lecsendesedett.

De incidens akkor nem történt a Kollégiumban, ugye?

Nem, csak ez az egyetlen kapubetörési kísérlet volt.

Utána költözött az új helyre a Kollégium?

Nem rögtön, csak néhány hét múlva.

Olvastam, hogy akkoriban adták ki az Acta Iuvenumot. Mit tartalmazott? Mennyiben kötődött a Kollégiumhoz?

Igen. Sok Eötvös-kollégista dolgozatát adtuk ki benne, akik az Acta szerkesztésében is jeleskedtek. Füzetformátumúak voltak. A központi könyvtárban biztos van még belőlük.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2009-ben Szegeden
Szerkesztette: Nagyillés János*